

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-O.431.14.2016.MCz

Warszawa, 17 lutego 2017 r.

**Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Przasnyszu
ul. Św. Wojciecha 1
06-300 Przasnysz**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543 z późn. zm.) inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Oddział w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Ostrołęce Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 8-13 września 2016 r. kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Przasnyszu.

Przedmiot kontroli obejmował prawidłowość wypłaty zasiłków celowych dla osób poszkodowanych w wyniku zdarzenia klęskowego w dniu 19 lipca 2015 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym w dniu 06.12.2016 r. przez Panią Elżbietę Urban – kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przasnyszu, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W dniach kontroli w Ośrodku zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy, stosownie do art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, tj. proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących, jednak nie mniej niż 3 pracowników socjalnych. Zgodnie ze sporządzonym w Centralnej Aplikacji Statystycznej przez GOPS w Przasnyszu sprawozdaniem

MPiPS-03 P w I półroczu 2016 roku w gminie Przasnysz pracą socjalną objętych było ogółem 96 rodzin.

W 2015 roku gmina Przasnysz otrzymała na wypłatę zasiłków celowych z tytułu zdarzenia klęskowego środki z rezerwy celowej budżetu państwa w kwocie 112 405 zł, którą wydatkowała w kwocie 110 505 zł na pomoc 14 rodzinom i 2 osobom samotnie gospodarującym. Z tego 9 rodzin otrzymało pomoc w wysokości do 6 tys. zł, a 7 rodzin w wysokości do 20 tys. zł. Niewykorzystane środki gmina Przasnysz zwróciła do budżetu wojewody w kwocie 1 900 zł w dniu 06.11.2015 r.

W świetle ustaleń kontroli zasiłki celowe przyznane zostały decyzjami administracyjnymi na wnioski poszkodowanych osób po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i oszacowaniu szkód przez powołaną przez Wójta Gminy zarządzeniem Nr 64/2015 z dnia 20 lipca 2015 r. *Komisję ds. szacowania szkód powstałych w budynkach mieszkalnych w wyniku wichury w miesiącu lipcu 2015 roku w Gminie Przasnysz*. O przyznanie pomocy wystąpili właściciele uszkodzonych przez huragan budynków mieszkalnych. W 1 przypadku osoba wycofała wniosek przed wydaniem decyzji administracyjnej, gdyż nie spełniała warunków do udzielenia pomocy ze względu na posiadanie innego mieszkania.

Wysokość przyznanej rodzinom pomocy nie była wyższa niż wartość oszacowanych szkód i dla 10 rodzin, którym przyznano zasiłki celowe do 6 tys. złotych wynosiła odpowiednio 2 000, 6 000, 3 000(2 311), 5 000, 3 000, 5 000, 6 000, 1 000, 3 000, 370 złotych, a dla 7, którym przyznano pomoc do 20 tys. złotych – 20 000, 15 900, 7 900, 7 800, 6 700, 12 824 i 6 700 złotych. Dochód osób samotnie gospodarujących lub rodzin na osobę w rodzinie nie przekraczał 1 tys. zł w 9 rodzinach, 2 tys. złotych w 7 i wynosił od 513,09 zł do 2 870,55 zł. Ośrodek stosował zasadę miarkowania pomocy przyznając niektórym z rodzin pomoc w znacznie niższej wysokości niż oszacowane straty. Szkody zostały oszacowane łącznie na kwotę 151 586, 54 zł, a najniższa z nich na 1 096,23 zł. W jednym przypadku straty były wyższe niż 20 tys. zł i wynosiły 36 470,33 zł. W dwóch przypadkach ośrodek wydał decyzję o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń odpowiednio w całości w kwocie 1000 zł, i w części w kwocie 689 00 zł, gdy rodziny dokonały naprawy budynków w całości lub części we własnym zakresie.

Stosownie do art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 23 z późn. zm.) decyzje administracyjne przyznające zasiłki celowe zawierały oznaczenie organu wydającego decyzję i strony, datę wydania decyzji, rozstrzygnięcie, podstawę prawną oraz pouczenie. Decyzjom na podstawie art. 108 k.p.a. nadano rygor natychmiastowej wykonalności. Zwrócono uwagę, że w podstawie prawnej decyzji błędnie powołano przepisy art.17 ust.1 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej dotyczące zadań własnych gminy,

podczas gdy przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w związku z klęską żywiołową należy, stosownie do art. 18 ust. 1, pkt 4 ww. ustawy, do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Jednocześnie wszystkie decyzje posiadały jednakowe uzasadnienia. Stosownie do art. 107 § 1 k.p.a. decyzja powinna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne. W przedmiotowych decyzjach uzasadnienie faktyczne nie spełniało przesłanek zawartych w art. 107 § 3 k.p.a., ponieważ organ nie odniósł się w nich do faktycznej sytuacji osoby lub rodziny, a tym samym nie wskazał okoliczności mających wpływ na podjęte rozstrzygnięcie. Decyzje o przyznaniu specjalnego zasiłku celowego z tytułu zdarzenia klęskowego są decyzjami podejmowanymi w ramach uznania administracyjnego organu. Nie oznacza to jednak dowolności organu w podejmowaniu decyzji, wręcz przeciwnie, organ ma obowiązek należycie uzasadnić swoje rozstrzygnięcie dlatego przyznał rodzinie świadczenie w ustalonej wysokości, tym bardziej, że żądania osób we wnioskach o udzielenie pomocy do 20 tys. złotych nie były sprecyzowane co do wielkości. W decyzjach zobowiązano strony do przedłożenia w wyznaczonym terminie rachunków/faktur potwierdzających poniesione koszty na usunięcie strat powstałych w budynkach mieszkalnych.

Przyjęte do rozliczenia przez Ośrodek faktury nie były jednak opisane pod względem merytorycznym i rachunkowym oraz zatwierdzone przez kierownika jednostki. W świetle przedłożonych faktur zasiłki celowe zostały przeznaczone na zakup materiałów i usług remontowych budynków mieszkalnych. Niemniej jednak część faktur dokumentowała wydatki poniesione przez rodziny przed przyznaniem i wypłatą zasiłku celowego. Natomiast nie było faktur lub rachunków potwierdzających wydatki z kwot przyznanego zasiłku celowego na podstawie decyzji:

- GOPS.4615.2.2015 z dnia 16.10.2015 r. na kwotę 4000,00 zł (2 288,46) zł
- GOPS.4615.6.2015 z dnia 10.09.2015 r. na kwotę 1 900 zł
- GOPS.4615.9.2015 z dnia 10.09.2015 r. na kwotę 6 824 zł
- GOPS.4615.12.2015 z dnia 30.07.2015 r. na kwotę 2 206,36 zł
- GOPS.4615.12.2015 z dnia 21.09.2015 r. na kwotę 700,00 zł.

W dniach kontroli Ośrodek nie posiadał faktur i rachunków, które dokumentowałyby wydatki z otrzymanej przez rodziny dotacji celowej na łączną kwotę 15 630,36 zł . W dniu 7 listopada 2016 r. kierownik GOPS w Przasnyszu dołączyła nowy dowód pod nazwą *Załącznik do faktury nr 6/07/2015 r. z dnia 28.07.2015 r.*, wystawiony w dniu 03.11.2016 r. przez wykonawcę usługi, w którym informuje, że faktura została opłacona w dwóch ratach w dniu 28.07.2015 r. w kwocie 500 zł i w dniu 24.10.2015 r. w kwocie 1711, 54 zł. W dniu 13 grudnia 2016 r. kierownik GOPS przedstawiła również dwa kolejne dowody w formie: złożonego w dniu 09.12.2016 r. oświadczenia

wykonawcy usługi, że zapłatę w kwocie 4 000 zł z faktury nr FS-9/2015 z dnia 27.08.2015 r. otrzymał w dniu 15.09.2015 r. oraz pisma wykonawcy usługi z dnia 28.09.2015 r. zatytułowanego faktura, które zawiera imię i nazwisko oraz adres zamieszkania osoby zlecającej i wykonującej oraz zakres robót remontowych budynku i wartość wykonanej pracy w kwocie 3 000 zł. Wobec złożonych informacji/oświadczeń przez podmioty, które uprzednio wystawiły faktury organ kontroli przyjął wskazaną w nich datę opłacenia faktur. Natomiast nie uznał pisma osoby fizycznej za właściwy dowód poniesionych wydatków przez rodzinę, ponieważ pismo to nie spełniało podstawowych wymogów jakie powinna spełniać faktura lub rachunek.

W świetle powyższych ustaleń GOPS w Przasnyszu nie przedstawił faktur dokumentujących wydatki z otrzymanej dotacji celowej na kwotę 9 918,82 zł., dlatego kwota ta podlega zwrotowi do budżetu Wojewody Mazowieckiego jako dotacja wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.).

Zgodnie z zasadami wyrażonymi w art. 2 i 3 ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna ma służyć zaspokojeniu niezbędnych potrzeb bytowych i umożliwiać osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Natomiast Ośrodek przyjmując do rozliczenia faktury dokumentujące wydatki rodzin na remont budynku mieszkalnego przed przyznaniem im pomocy naruszył ww. zasady, ponieważ rodziny te w oparciu o własne możliwości, uprawnienia czy zasoby przywróciły w części lub całości budynki mieszkalne do pożądanego stanu. Należy zatem zwrócić uwagę, że świadczenia z pomocy społecznej nie mają charakteru rekompensaty za utracone mienie i nie służą refundacji wydatków, nawet jeśli zostały one poniesione na zaspokojenie niezbędnych potrzeb mieszkaniowych.

Jednocześnie należy wskazać, że Ośrodek zaniechał żądania dokumentu właściwej instytucji ubezpieczeniowej, który potwierdzałby, że rodziny w okresie od dnia wystąpienia zdarzenia klęskowego do dnia wypłaty ostatniego zasiłku celowego nie otrzymały odszkodowania z tytułu ubezpieczenia budynków mieszkalnych. Natomiast zgromadzone w dniu przeprowadzania wywiadów środowiskowych informacje, że rodziny nie otrzymały odszkodowania z tytułu ubezpieczenia budynków mieszkalnych, nie wykluczają sytuacji otrzymania przez te rodziny odszkodowania po tej dacie, a przed wypłatą zasiłku celowego lub nawet wydaniem decyzji administracyjnych. Otrzymanie odszkodowania z tytułu ubezpieczenia budynku mieszkalnego, tak jak kryterium dochodowe nie jest samodzielną przesłanką do odmowy przyznania świadczenia, nie oznacza to jednak, że Ośrodek może zaniechać takiego ustalenia wiedząc, że 13 rodzin, którym

przyznał pomoc posiadało takowe ubezpieczenie. W ocenie organu kontroli okoliczność otrzymania lub nieotrzymania przez rodzinę odszkodowania w okresie od dnia wystąpienia zdarzenia klęskowego, tj. od dnia 19 lipca 2015 r. do dnia wypłaty ostatniego zasiłku celowego przez GOPS w Przasnyszu wymaga, stosownie do art. 107 ust. 5d ustawy o pomocy społecznej, potwierdzenia właściwej instytucji ubezpieczeniowej. Posiadanie przez te rodziny ubezpieczenia budynku mieszkalnego mogło mieć bowiem istotny wpływ na sytuację rodzin przed wypłatą świadczeń i tym samym możliwość przywrócenia we własnym zakresie w części lub całości gospodarstwa do stanu umożliwiającego realizację podstawowych potrzeb mieszkaniowych. Obowiązek zgromadzenia takich informacji spoczywa na kierowniku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przasnyszu.

Jednocześnie organ kontroli zwrócił uwagę na nieprawidłowe postępowanie kierownika GOPS w sprawie wydania na podstawie art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej i art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego decyzji zmieniających lub uchylających decyzje o przyznaniu zasiłku celowego. Decyzje te zgodnie z przepisami art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy mogły być bowiem wydane dopiero po uprawomocnieniu się decyzji orzekających o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń, a nie przed ich wydaniem i nie wymagały zgody osoby, która je pobrała. W tych przypadkach podstawę prawną stanowiły przepisy art. 163 k.p.a.

Osobą odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości jest Pani Elżbieta Urban – kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przasnyszu, która z upoważnienia Wójta Gminy Przasnysz wydała przedmiotowe decyzje przyznające zasiłki celowe z tytułu zdarzenia klęskowego.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się o podjęcie działań w celu realizacji następujących zaleceń pokontrolnych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przasnyszu:

1. Zwrócić w terminie 15 dni do budżetu Wojewody Mazowieckiego wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem środki finansowe w kwocie 9 918,82 zł, z udzielonej w 2015 r. dotacji celowej w rozdziale 85278 § 2010, wraz z odsetkami naliczonymi w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, stosownie do art. 169 ust. 1 pkt 1, ust. 4 i ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
2. Ustalić na podstawie zaświadczeń lub innych dokumentów właściwej instytucji ubezpieczeniowej czy w okresie od dnia wystąpienia zdarzenia klęskowego, tj. od dnia 19 lipca 2015 r. do dnia wypłaty ostatniego zasiłku celowego przez GOPS w Przasnyszu rodziny posiadające ubezpieczenie budynku mieszkalnego, którym przyznano zasiłek celowy otrzymały

odszkodowania, jeśli tak to w jakiej dacie i w jakiej wysokości, stosownie do art. 107 ust. 5d ustawy o pomocy społecznej.

3. Umieszczać w decyzjach podejmowanych w ramach uznania administracyjnego organu uzasadnienie faktyczne podjętego rozstrzygnięcia, stosownie do art. 107 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego.
4. Decyzje zmieniające lub uchylające przyznanie świadczeń pomocy społecznej wydawać po uprawomocnieniu się decyzji orzekających o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń, na podstawie art. 163 k.p.a. i art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.) jednostka organizacyjna pomocy społecznej może w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego. Zastrzeżenia należy kierować na adres: Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej, pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa.

W przypadku niezłożenia lub nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń, należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej Oddział w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Ostrołęce, ul. Gorbatowa 15, 07-410 Ostrołęka.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Krzysztof Ławniczak

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pani Grażyna Wróblewska
Wójt Gminy Przasnysz
ul. Św. St. Kostki 5
06-300 Przasnysz.
2. A/a.